

Percepcije i stavovi građana o primjeni i održavanju cvjetnih vrsta na terasama i balkonima Knina

Sažetak

Oduvijek je poznato kako se uređenju terasa i balkona poklanjala velika pažnja, ali prije svega i znanje o pojedinim vrstama cvijeća, kako ih uzgajati, negovati i održavati. Njega o cvjetnim lončanicama ovisi o mjestu na kojem se uzgajaju, supstratu te vremenskim uvjetima koji djeluju na njihov rast i razvoj. Biljke koje se uzgajaju na balkonima i terasama najčešće dolaze iz Sredozemlja, tropskih ili suptropskih područja. Grad Knin ima submediteransku klimu, koju karakteriziraju duge zime s velikom količinom kiše te vruća ljeta s malo oborina. Cilj rada je bio utvrditi percepciju nabave, uporabe, primjene i održavanja cvjetnih vrsta na balkonima i terasama grada Knina metodom anketnog istraživanja. Istraživanje je provedeno tijekom mjeseca lipnja 2016. godine. Na temelju anketnog istraživanja provedenog na građanima Knina i okolice utvrđeni su njihovi stavovi i mišljenja o nabavi, uporabi i primjeni cvjetnih lončanica na terasama i balkonima. Građani su ocjenom vrlo dobar (4,37) među ostalim ocijenili važnost dekoriranja balkona ili terasa cvjetnim lončanicama kako bi se unaprijedila ukupna estetska slika grada. 47,5 % građana grada Knina navodi kako za ukrašavanje svojih balkona i terasa koristi kombinaciju trajnica, jedno i dvogodišnjih cvjetnih vrsta te lukovičastih vrsta. Boravak na balkonu ili terasi ukrašenim cvjetnim lončanicama kao zamjenu za boravak u prirodi ocijenili su ocjenom 4,12. Najmanje preferiraju uporabu cvjetnih lončanica u visećim žardinjerama (3,42).

Ključne riječi: cvjetne lončanice, ekološke i uzgojne mjere, balkoni i terase, anketno istraživanje, Knin

Uvod

Od davnina je poznato da lončanice bogatstvom svojih oblika, mirisa i boja privlače pažnju čovjeka. Uporabom lončanica postiže se ugodnost boravka, živost i ljepota samog prostora.

Biljke koje se uzgajaju na balkonima i terasama najčešće dolaze iz Sredozemlja, tropskih ili suptropskih područja. Samim time primorane su se prilagoditi hladnijim uvjetima, čestim promjenama temperature te dužini dana (Mayer, 2006).

O položaju balkona ili terase te o njegovoj izloženosti suncu ovisi i izbor biljaka. Kod primjene cvjetnih vrsta na terasama i balkonima bitan je pravi odabir posude za sadnju cvijeća. Za navedenu svrhu mogu se koristiti: glineni lonci, betonske posude, drvene bačve, žardinjere (Squire, 2008).

Kako bi se biljke što duže održale na životu, potrebno je provesti i ispravno zalijevanje. Učestalost zalijevanja biljaka ovisi o količini zemlje koja se nalazi unutar posude, razvojnom stadiju biljaka, vrsti biljke te o klimatskim uvjetima (Schiff, 2005).

¹ Boris Dorbić, Glorija Filipović, Emilija Friganović, Anita Pamuković
Veleučilište „Marko Marulić“ u Kninu, Odjel poljoprivrede krša, Krešimirova 30, 22 300 Knin, Republika Hrvatska (bdorbic@veleknin.hr)

² Elma Temim, Alisa Hadžabić, Univerzitet “Džemal Bijedić” Mostar, Agromediteranski fakultet, Univerzitetski kampus bb, 88 104 Mostar, Republika Bosna i Hercegovina

³ Margarita Davitkovska, Univerzitet Sv. Kiril i Metodij Skopje, Fakultet za poljoprivredne znanosti i hranu Skopje, Katedra za povrtarstvo i cvjećarstvo, Bulevar Aleksandar Makedonski bb, 1000 Skopje, Republika Makedonija

Nakon zalijevanja, druga važna mjera njege biljaka je gnojidba. Moguća je upotreba gnojiva u prahu ili u granulama. Za lončanice se koriste još i organska gnojiva koja mogu sadržavati mikroorganizme čija je uloga poboljšavanje korištenja hranjivih tvari (Mayer, 2006).

Orezivanje se provodi prije uzimljenja cvjetnih lončanica. Sastavni je dio njege lončanica koji potiče cvatnju, a orezivanjem uvelih izboja ubrzava se rast novih pupova. Grmolike lončanice i cvjetne penjačice mogu se oblikovati na taj način. Za vrijeme zime cvjetne lončanice se pripremaju za novo tjeranje te u proljeće izbijaju novi izboji (Zelenko, 1982).

Grad Knin karakterizira submediteranska klima, s osobinama dugih zima s velikom količinom kiše te vruća ljeta s malo oborina. Uređenje balkona i terasa s cvjetnim vrstama na području grada Knina nije na „visini“, premda u posljednjem desetljeću gradska uprava ulaže trud u održavanje i njegov gradskih zelenih površina, premda je krajobrazno uređenje Šibenika i okolice započelo već nakon II. Svjetskog rata (Dorbić i Temim, 2015). Bavljenje s cvijećem veže se i za financijska sredstva pojedinaca pa je tako i za očekivati da gospodarski nerazvijenija mjesta imaju slabiji interes za navedeno. Vlastitim angažmanom za uređenjem vlastitog balkona ili terase, građani bi mogli pridonijeti poboljšanju estetske slike grada. Kao vrste za lončanice mogu se koristiti i naše samonikle cvjetne vrste, kao npr. ciklama, kockavica, širokolisna veprina, ljubica, kao i mnoge druge aromatične vrste s ovog područja (Židovec i Karlović, 2005; Erhatic i Židovec, 2012; Dorbić i Temim, 2015). Navedene vrste bi također dale doprinos u očuvanju autentičnosti.

Cilj ovog rada je istražiti percepciju nabave, uporabe, primjene i održavanja cvjetnih vrsta na balkonima i terasama grada Knina metodom anketnog istraživanja.

Materijali i metode

Prilikom izrade ovog rada kao izvor podataka koristila se stručna literatura, te internetske stranice. Kao izvor primarnih podataka obavljeno je anketno istraživanje na području grada Knina i okolice. Cilj provođenja ankete bio je utvrditi mogućnosti nabave, uporabe, primjene i održavanja cvjetnih vrsta na balkonima i terasama grada Knina. Anketno istraživanje provedeno je tijekom mjeseca lipnja 2016. godine na uzorku od 40 ispitanika s područja grada Knina i okolice. Među ispitanicima se nalazilo 36 žena i 4 muškarca, a izbor ispitanika bio je slučajna. Starosna struktura uzorka bila je: 18-20 godina (1) ispitanik, 20-30 godina (5) ispitanika, 30-40 godina (13) ispitanika, 40-50 godina (9) ispitanika, 50-65 godina (9) ispitanika te 65 godina i više (2) ispitanika. Obzirom na stupanj obrazovanja struktura uzorka bila je: srednje obrazovanje 75 %, visoko stručno obrazovanje 17,5 % te završeni magisterij 7,5 %. U svrhu anketnog istraživanja korištena je ljestvica s vrijednostima od 1 do 5 za istraživanje uporabe i primjene cvjetnih lončanica na terasama i balkonima. Korištena su i kratka pitanja kako bi se došlo do osnovnih saznanja koje se cvjetne vrste koriste, gdje se nabavljaju te koliko se novca izdvaja za iste. Obrada podataka provedena je mjerilima centralne tendencije, odnosno na osnovi izračuna aritmetičke sredine, standardne devijacije i varijance te u postocima (%). Statistička obrada podataka je izvršena u programu SPSS 14 za Windows sučelje.

Rezultati i rasprava**Tablica 1.** Istraživanje stavova i mišljenja građana o nabavi cvjetnih lončanica za balkone i terase**Table 1.** Research of attitudes and opinions of citizens about the purchase of flower pots for balconies and terraces

Redni broj	Pitanje	A Postoci (%)	B Postoci (%)	C Postoci (%)	D Postoci (%)
		Jedno i dvogod. vrste	Lukovičaste vrste	Trajnice	Kombinacije prethodnih skupina
1.	Koje vrste cvijeća za lonce koristite za ukrašavanje vaših terasa ili balkona?	22,5	7,5	22,5	47,5
		Ljeto	Jesen	Proljeće	Zima
2.	U kojem vremenskom razdoblju ukrašavate ili upotpunjujete terasu ili balkon s cvjetnim lončanicama?	0	7,5	92,5	0
		300 kn	600 kn	1200-1500 kn	Više od 1500 kn
3.	Koliko novca izdvajate za cvjetne lončanice i njihovo održavanje tijekom jedne godine?	50,0	42,5	7,5	0
		Vrtni centri	Cvjećarne	Polj. apoteke	Ostalo
4.	Gdje nabavljate cvijeće za lonce?	37,5	7,5	25,0	30,0

Iz tablice 1. zaključujemo da 47,5% građana za svoje balkone ili terase koristi kombinaciju trajnica, lukovica, jedno i dvogodišnjeg cvijeća. Svega 22,5% koristi jedno i dvogodišnje vrste te trajnice, a 7,5% građana koristi lukovičaste cvjetne vrste. 92,5% građana svoje balkone ili terase cvjetnim lončanicama ukrašava za vrijeme proljeća, dok njih 7,5% upotpunjavanje i ukrašavanje obavlja u jesen. Na pitanje o količini izdvanog novca za cvjetne lončanice i njihovo održavanje tijekom jedne godine 50% građana odgovorilo je da izdvaja oko 300 kn, 42,5% građana izdvaja 600 kn, a tek 7,5% izdvoji čak 1.200-1.500 kn. 37,5% građana navodi da cvijeće nabavljaju u vrtnim centrima, njih 30% cvijeće nabavlja na mjestima koja ne uključuju cvjećarne, vrtno centre ili poljoprivredne apoteke, 25% građana cvijeće nabavlja u poljoprivrednim apotekama, a tek 7,5% građana cvijeće kupuje u cvjećarnama.

Tablica 2. Istraživanje uporabe i primjene cvjetnih lončanica na terasama i balkonima.
Table 2. Researching of use and application of flower pots on terraces and balconies

Redni broj	Pitanje	Aritmetička sredina	Standardna devijacija	Varijanca
1.	Da li lončanice kupujete radi dekorativnog cvijeta?	4,33	1,02	1,04
2.	Da li lončanice kupujete radi dekorativnog lista?	3,60	1,06	1,12
3.	Da li lončanice kupujete radi njihovih cjelokupnih ukrasnih osobina?	4,28	,987	,974
4.	Da li cvjetne lončanice na terasi ili balkonu oblikujete u skladnu cjelinu?	4,05	,959	,921
5.	Da li preferirate jednostavnost u oblikovanju terase ili balkona s cvjetnim lončanicama?	3,78	,919	,846
6.	Da li preferirate uporabu cvjetnih lončanica u dekorativnim loncima?	3,78	1,16	1,36
7.	Da li preferirate uporabu cvjetnih lončanica u visećim žardinjerama?	3,42	1,43	2,05
8.	Da li je potrebno uložiti puno truda za održavanje cvjetnih lončanica na terasi ili balkonu?	3,70	,966	,933
9.	Smatrate li boravak na terasi ili balkonu s cvijećem kao potrebu za boravkom u prirodi?	4,12	1,07	1,14
10.	Ocijenite važnost dekoriranja terase ili balkona s cvjetnim lončanicama važnim za unapređenje ukupne estetske slike mjesta ili grada.	4,37	,838	,702

Iz tablice 2. razvidno je da građani grada Knina i okolice smatraju bitnim dekoriranje terase ili balkona cvjetnim lončanicama za unapređenje ukupne estetske slike grada te su isto ocijenili ocjenom 4,37. Važnost lončanica radi dekorativnog cvijeta ocijenili su ocjenom 4,33. Nabavku lončanica radi ukupne karakteristike ukrasnih osobina ocijenili su ocjenom 4,28. Ocjenom 4,12 ocijenjen je boravak na balkonu kao zamjena za boravkom u prirodi. Oblikovanje cvjetnih lončanica na balkonu ili terasi u skladnu cjelinu ocijenili su ocjenom 4,05. Za jednostavno oblikovanje terase ili balkona te uporabu dekorativnih lonaca građani su dali ocjenu 3,78. Količina truda koja je potrebna za održavanje cvjetnih lončanica ocijenjena je ocjenom 3,70. Kupnja lončanica isključivo radi dekorativnog lista ocijenjena je ocjenom 3,60. Ocjenom 3,42 ocijenjena je uporaba cvjetnih lončanica u visećim žardinjerama.

Zaključak

Cvjetne lončanice krasi i uljepšavaju balkone i terase. Ovisno o prostoru kojim čovjek raspolaze i sredini u kojoj živi (geografski položaj), izabire biljke koje može uzgajati u svojoj neposrednoj blizini. Uzgoj cvjetnih lončanica ovisi o više faktora, od toga koje će se vrste odabrati, mjesto gdje će se one uzgajati i vremenskim uvjetima koji mogu djelovati na njih. Ne mogućnost svakodnevnog odlaska u prirodu čovjek može zamijeniti boravkom na balkonu ukrašenim cvjetnim vrstama.

Anketnim ispitivanjem građana o nabavi, uporabi i primjeni cvjetnih lončanica na terasama i balkonima grada Knina i okolice utvrđeno je slijedeće:

47,5% građana potvrdilo je da za ukrašavanje svojih balkona ili terasa koristi kombinaciju trajnica, lukovica, jedno i dvogodišnjeg cvijeća. 50% građana izjavilo je da za nabavljanje cvjetnih lončanica i njihovo održavanje tijekom jedne godine izdvaja do 300,00 kn. 37,5% građana izjavljuje da cvjetne lončanice nabavlja u specijaliziranim vrtnim centrima.

Građani su ocjenom vrlo dobar (4,37) ocijenili važnost dekoriranja terase ili balkona kako bi se unaprijedila cjelokupna estetska slika grada Knina. Jednako tako su ocijenili uporabu cvjetnih lončanica isključivo radi dekorativnog cvijeta (4,33). Boravak na balkonu ili terasi ukrašenim cvjetnim lončanicama kao zamjenu za boravak u prirodi ocijenili su ocjenom (4,12). Najmanje preferiraju uporabu cvjetnih lončanica u visećim žardinjerama (3,42).

Zahvala:

Rad je izvod iz završnog rada studentice Glorije Filipović: „Uzgoj primjena i održavanje cvjetnih vrsta na terasama i balkonima s osvrtom na grad Knin“.

Literatura

Dorbić, B., Karlo, T., Gugić, M., Friganović, E., Šarolić, M., Delić, Ž., Temim, E., Hadžiabulić, A. (2015) Istraživanje stavova o primjeni aromatičnih vrsta u vrtovima Drniša i okolice. *Glasnik zaštite bilja*. 38 (6), 6-14.

Dorbić, B., Temim, E. (2015) Povijesni pregled razvoja vrtlarstva i krajobraznog uređenja Šibenika i okolice u razdoblju 1945.-1985. godine. *Annales-Anali za Istrske in Mediteranske Studije-Series Historia et Sociologia*. 25 (3), 637-650.

Dorbić, B., Temim, E. (2016) Povijesni pregled razvoja vrtlarstva i krajobraznog uređenja Šibenika i okolice u razdoblju 1880.-1945. godine. *Annales-Anali za Istrske in Mediteranske Studije-Series Historia et Sociologia*. 26 (2), 227-246.

Erhatić, R., Židovec, V. (2012) Uzgoj mirisne ljubičice (*Viola odorata* L.) kao ukrasne i ljekovite vrste. *Glasnik zaštite bilja*, 35 (3), 6-9.

Mayer, J. (2006) *Cvijeće za balkone i terase*. Mozaik knjiga.

Schiff, M. (2005) *Balkoni i terase*. Leo Commerce; 24.

Squire, D. (2008) *Orezivanje i stručnjak za vrt*. Leo Commerce.

Zelenko, Lj. (1982) *Sobno i balkonsko cvijeće*. Nigro-Zadružna štampa.

Židovec, V., Karlović, K. (2005) Primjena autohtonog bilja u uređenju gradskog prostora. *Agronomski glasnik*. 67 (2-4), 151-158.